

Nr 4.

Utlåtande i anledning av väckt motion om förenkling av reglerna om delning av samfällda myrar.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 288, vilken behandlats av tredje lagutskottet, ha herrar *Jansson* i Aspeboda och *Persson* i Norrby hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om förslag till sådana ändringar eller förtydliganden av gällande lag, att delning av samfällda myrar må kunna ske enligt enklare regler än vad nu är fallet.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Delning av samfällad myr sker vanligen genom laga skifte. Motionärerna synas vilja ernå enklare regler för laga skifte av samfällad myr i framför allt två hänseenden, nämligen beträffande den s. k. graderingen och beträffande möjligheten att låta delägare i laga skifte mottaga penningar i stället för mark, vilken möjlighet regleras genom den s. k. tvåprocent-regeln.

Gradering betecknades i 1866 års skiftesstadga såsom »den värdering, varmedelst ägor — — — kunna — — — med varandra jämföras» (64 §). Graderingen skulle under ägornas besiktning och undersökning på marken verkställas. — Särskilda föreskrifter rörande gradering av myrar lämnades i lantmäteristyrelsens cirkulär nr 8 den 15 juni 1882 och nr 9 den 11 juli 1883.

Att märka är att skiftesstadgan icke fordrade gradering av all mark som hörde till ett skifteslag. Undantag utgjorde nämligen »impedimenter eller så oduglig mark att den från beräkning uteslutes». För denna mark upptogs gradtalet 0. Impedimenter skulle tillfalla det hemmans ägolott, inom vars utstakade område de blevo liggande (80 §). Stundom kan det vara tveksamt huruvida myr avsatts såsom samfällighet eller är att betrakta såsom impediment.

Enligt 1926 års jorddelningslag, varigenom ovannämnda bestämmelser upphävts, skola förrättningsmännen vid gradering besiktiga och undersöka marken samt åsätta varje ägostycke visst gradtal, allt efter de särskilda ägostyckenas olika godhet. Gradtalen skola så bestämmas, att genom deras åsättande en bestämd och tillförlitlig grund vinnes, enligt vilken till godheten olika ägor kunna jämföras med varandra (11 kap. 2 §). Närmare föreskrifter om gradering må enligt jorddelningslagen meddelas av Kungl. Maj:t (11 kap. 8 §). Kungörelsen den 25 november 1927 (nr 417) med föreskrifter om vad såsom inrösnings- och avrösningsjord bör räknas, om ägors

gradering och uppskattning, ägobeskrivning, hävdeförteckning, delningsbeskrivning samt om beräkning av vissa ersättningar mellan skiftesdelägare innehåller emellertid icke några bestämmelser, vilka särskilt gälla graderingen av myrar.

Jorddelningslagen innehåller intet om urskiljande av impediment. Ingen mark har ansetts så värdelös, att den helt och hållet borde uteslutas ur beräkning och till skänks tillfalla den ägolott, inom vars område marken ligger. Även om samtliga delägare i skifte äro överens om att gradering av viss i skiftet ingående mark icke behöver ske, torde icke detta i och för sig befria förrättningsmannen från hans skyldighet att gradera marken.

Jorddelningslagens bestämmelser om jämkning i vissa fall medelst penningar skifteslotter emellan bruka sammafattas under beteckningen tvåprocentregeln. Denna undantagsregel är av betydelse bl. a. då det gäller att fördela samfällid mark på de olika skiftesdelägarna. Huvudregeln är att marken skall fördelas efter delägarnas delaktighet i samfälligheten. Under vissa omständigheter kan emellertid — såsom också framgår av lantmäteristyrelsens i motionen återgivna uttalande — delägare på grund av tvåprocentregeln bli skyldig att mottaga eller utge penningar i stället för mark. Detta får dock ske endast i en utsträckning som motsvarar högst två procent av ägobelopp, som närmare angivas i 1 kap. 18 § och 13 kap. 2 § jorddelningslagen.

Utskottet. I anledning av en riksdagens hemställan år 1938 (r. skr. nr 234) tillkallade Kungl. Maj:t sakkunniga för revision av fastighetsbildningsväsendet å landet m. m. (fastighetsbildningssakkunniga). Utredningen har hittills tagit sikte på vissa partiella reformer av jorddelningslagstiftningen. Ett flertal promemorior och förslag härutinnan ha avlämnats av de sakkunniga och i åtskilliga fall kommit att ligga till grund för lagstiftning. Arbetet med de partiella reformerna torde kunna betecknas som i huvudsak avslutat. De sakkunniga ämna enligt uppgift i 1951 års riksdagsberättelse efter arbetet med de partiella reformerna övergå till att utarbete ett principbetänkande rörande grunderna för en ny fastighetsbildningslag.

I förevarande motion berörda spörsmål äro av icke ringa räckvidd. De äro dock av mindre betydelse jämförda med de frågor rörande jorddelningslagstiftningen i sin helhet, vilka skola behandlas av fastighetsbildningssakkunniga och vilka få anses omfatta jämväl de i motionen berörda spörsmålen. Det synes utskottet icke lämpligt att ändring i jorddelningslagen i anledning av motionen överväges i annan ordning än såsom ett led i fastighetsbildningssakkunnigas arbete. Utskottet anser det nämligen av vikt att sagda arbete icke fördröjes och att resultatet av arbetet på en ny fastighetsbildningslag snarast möjligt föreläggas riksdagen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 april 1951.

På tredje lagutskottets vägnar:

ÅKE HOLMBÄCK

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Holmbäck, Carl Eriksson, Nils A. Larsson, Eskilsson, Ivar Persson, Gryn, Pålsson och Boo* ;

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Stjärne, Ericsson i Sörsjön, Åhman, Andersson i Mölndal, Johansson i Torp, Jansson i Aspeboda och Larsson i Karlstad.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.